

ਅਦਾਲਤ ਸਮਝੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ.

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਿਵੇ, -ਅਧੀਲਰਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ, -ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਪਹਿਲੀ ਅਧੀਲ 1957 ਦੇ ਆਰਡਰ ਨੰਬਰ 44 ਤੋਂ - ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ (1955 ਦਾ XXV)—ਮੈਰਸਨ 10— ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ— ਤਿਆਗ-ਦਾ ਆਰਥ-ਯਤੀ ਦੁਆਰਾ ਖਤਨੀ ਨੂੰ ਖਾਲਣ-ਯੋਸ਼ਣ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ-ਰੀ ਤਿਆਗ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਲਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰਿਸ਼ੇ ਵੀ ਖਿਰ ਨੇ ਖਟੀਸਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਖਟੀਸਨ ਖੋਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਮਾਲਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਮਿਲਾਦ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਿਆਗ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਹ "ਬਿਨਾਂ ਰਿਸ਼ੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਗਣਾ ਅਤੇ ਤਿਆਗਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖੂਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਲਾਰ ਰਿਸ਼ੇ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਖਿੱਛੇ ਗਏ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਖਿੱਛੇ ਗਏ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ, ਰਾਨੂੰਨ ਜੋ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਨਿਭਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਲਾਰ ਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ (ਐਨੀਮਸ ਡੇਮੋਰੇਂਡੀ) ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਰ ਵਾਧਮ ਨਾ ਆਵੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਛੱਡੇ ਗਏ ਵਿਆਹੁਤੀ ਵੱਲੋਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਖਤੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਹਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੇ ਉਹ ਉਸਦੀ ਤਿਆਗ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਖਤਨੀ ਨੂੰ ਉਹ ਰਸਤਾ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜੇ ਉਸਨੇ ਅਪਣਾਇਆ ਸੀ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਭੱਤੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਰਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਿਆਗ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜੇ 'ਜਾਰੀ' ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਖਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਛੱਡਣ ਨੂੰ ਚੱਲਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੀ।

ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, ਬਰਿਟਿਸ਼ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਬ-ਜੱਜ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 31 ਦਸੰਬਰ, 1956 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਧੀਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਟੀਸਨਕਰਤਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਖਤਨੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕਾਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਯਮਿਤ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਖਟੀਸਨਕਰਤਾ ਖਤੀ ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ 30 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਦੇਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਹ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਖੁਦ ਸਹਿਣ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ।

ਐਮ.ਐਲ.ਗੁਪਤਾ, ਅਧੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਖੂਰਨ ਚੰਦ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਫੈਮਲਾ

ਸਮਸੇਰ ਬਹਾਦਰ, ਜੇ. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਏ ਨੇ ਇਹ ਆਪੀਲ ਵਿਦਵਾਨ ਆਪੀਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਮਲੇ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ। ਬਠਿੰਡਾ, ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ਼ ਐਕਟ 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਤਹਿਤ ਨਿਰਾਧਿਕਾਰ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ। ਧਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੀ; ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਉਮਰ 8 ਜਾਂ 9 ਸਾਲ ਅਤੇ ਰਾਏ ਦੀ ਉਮਰ 20 ਸਾਲ ਹੈ। ਮੁਰਲਾਧਾ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ੯ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਬੇੜੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਖਿੰਡ ਪਤ ਸਿੰਘ ਖਾਨਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਯੈਂਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਜਦੋਂ ਰਾਏ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦਾ ਘਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਆਹ ਹੋਏ ਵਿਆਹੁਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਇਸ ਆਪੀਲ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨਿਰਾਧਿਕਾਰ ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਛੱਡਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਾਂਕਣ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਇਹ ਪਤਨੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 1956 ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਛੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਰਾਏ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਸਹਿ-ਵਸਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਹਰ ਸਮੇਂ ਖਿੰਡ ਜਾਖਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਇਹ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਸੀ ਜਿਸਨੇ 1੯੪੭ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਕੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਲਗਭਗ 40 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਲਈ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਯੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਮਨ੍ਹੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਜਦੋਂ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਗੁਲਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਮੋਹ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਆਉਣ ਦੀ ਵੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਆਮ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੈਂਥਮੂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਯੀਐਸ ਗੋਲ ਦੇ ਦਫਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 1953 ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੋਂ 30 ਰੁਪਏ ਪਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਭੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਏ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੁੱਟਮਾਰ ਕਾਰਨ ਉਸਦਾ ਘਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ ਜਦੋਂ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸਦੀਆਂ ਸੱਟਾਂ ਡਿੱਗਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਵੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਦੇ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈ ਸੀ।

ਇਹ ਆਮ ਆਧਾਰ ਹੈ ਕਿ ਰਾਏ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਨਹੀਂ ਗਈ ਜੋ ਆਬਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਥਾਂ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸ. ਚੇਤ ਸਿੰਘ, ਯੀ.ਡਬਲਯੂ. 3, ਜੋ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਪੈਂਥਮੂ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਸਪੀਕਰ

ਮਨ। ਖਟੀਸਨਰਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰੋਮ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਰੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਖਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਰਿਸਤੇ ਬਾਰੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ।

ਤਲਾਰ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਪੁਰਾਪਤ ਰਹਨ ਲਈ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਰਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੇ ਖਟੀਸਨਰਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਖਟੀਸਨ ਖੋਸ਼ ਰਹਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੋ ਮਾਲਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਮਿਆਦ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਿਆਗ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਰਹਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਇਹ "ਬਿਨਾਂ ਰਿਸੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਗਣਾ ਅਤੇ ਤਿਆਗਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖੂਬੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਛੱਡਣਾ ਰਿਸੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਖਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਖਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਨਿਭਾਉਣਾ ਹੈ" (ਹੈਲਮਬਰੀ ਦੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਤੀਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ ਭਾਗ 12 ਖੰਨੇ 241-242). ਤਲਾਰ ਦੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਸਾਰ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ (ਐਨੀਮਸ ਡੇਮੋਰੇਂਡੀ) ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਪਰਾਧ ਨਾ ਆਵੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਛੱਡੇ ਗਏ ਵਿਆਹੁਤੀ ਵੱਲੋਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਰੋਮ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਖਾਣਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰੇ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਰਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਸਹੁਰਾ ਅਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰੋਮ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਰਕਾਰਤਮਰ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਇਹ ਖਟੀਸਨਰਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੱਜਣ ਦੇ ਰੋਮ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਹ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਖਤੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਖਤੀ ਨੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰੇ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਉਸਨੇ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰੇ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਖਤੀ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੱਡਣਾ ਸੀ।

ਕਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਖੋਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਮਾਧਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰੇ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਆਪਣੇ ਖਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਰੋਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਖੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਰੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਖਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 23 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਵਿਦਵਾਨ ਵਰੀਲ ਦੇ ਇਸ ਮੁੜਾਅ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਿਸੇ ਵੀ ਤੀਰੇ ਨਾਲ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ

ਉਸ ਦੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਦਲੀਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤਾਕਤ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਸਿਰਾਇਤਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਹਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜੇ ਉਹ ਰਚਨਾਤਮਕ ਤਿਆਗ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵਹਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੀ ਖਤਨੀ ਨੂੰ ਉਹ ਰਸਤਾ ਆਪਣਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣਾਇਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਤੱਥ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਐਨੀਮਸ ਸਬਾਧਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਖਤਨੀ ਆਪਣੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਖਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਫਿਟਜੇਰਾਲਡ ਬਨਾਮ ਫਿਟਜੇਰਾਲਡ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਖੇਨਜੈਂਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਆਰਥਿਕਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਟਜੇਰਾਲਡ ਨੇ ਯੁਲਫੋਰਡ ਬਨਾਮ ਰੋਮ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਯੁਲਫੋਰਡ (1), ਕਿ ਤਿਆਗ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਤਿਆਗ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਮੌਜੂਦ ਸਹਿਵਾਸ ਤੋਂ ਸਰਗਰਮ ਵਾਪਸੀ।

ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦੀ ਵਧੇਰੇ ਨੇੜਿਓਂ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਭੱਤਾ 30 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਖਤੀ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਰੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਤਨਖਾਹ 150 ਰੁਪਏ ਦੇ ਗੁਆਂਢ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਭੱਤੇ ਨੂੰ ਨਾਰਾਫੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇਸ ਰੋਮ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਖਤਨੀ ਨੇ ਖੁਦ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਰੀਲ ਨੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਭੱਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਲਈ।

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਵੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਭੱਤੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਤਿਆਗ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਜੋ 'ਜਾਰੀ' ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਸ੍ਰੀ ਯੀ.ਐਸ. ਗਾਓ ਦੇ ਦਖਲ 'ਤੇ ਖਤੀ 30 ਰੁਪਏ ਦਾ ਭੱਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਭੁਗਤਾਨ ਨਿਯਮਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕ੍ਰੈਬਟਰੀ ਬਨਾਮ ਕ੍ਰੈਬਟਰੀ (2) ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਜਸਟਿਸ ਡੇਨਿੰਗ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲਾਰਡ ਡੇਨਿੰਗ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੀ) ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਸਥਾ "ਭੱਜਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੀ"।

ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਧੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਰਡਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਬੀ. ਆਰ. ਟੀ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕਾਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Translated by Rakesh Sharma, Translator.